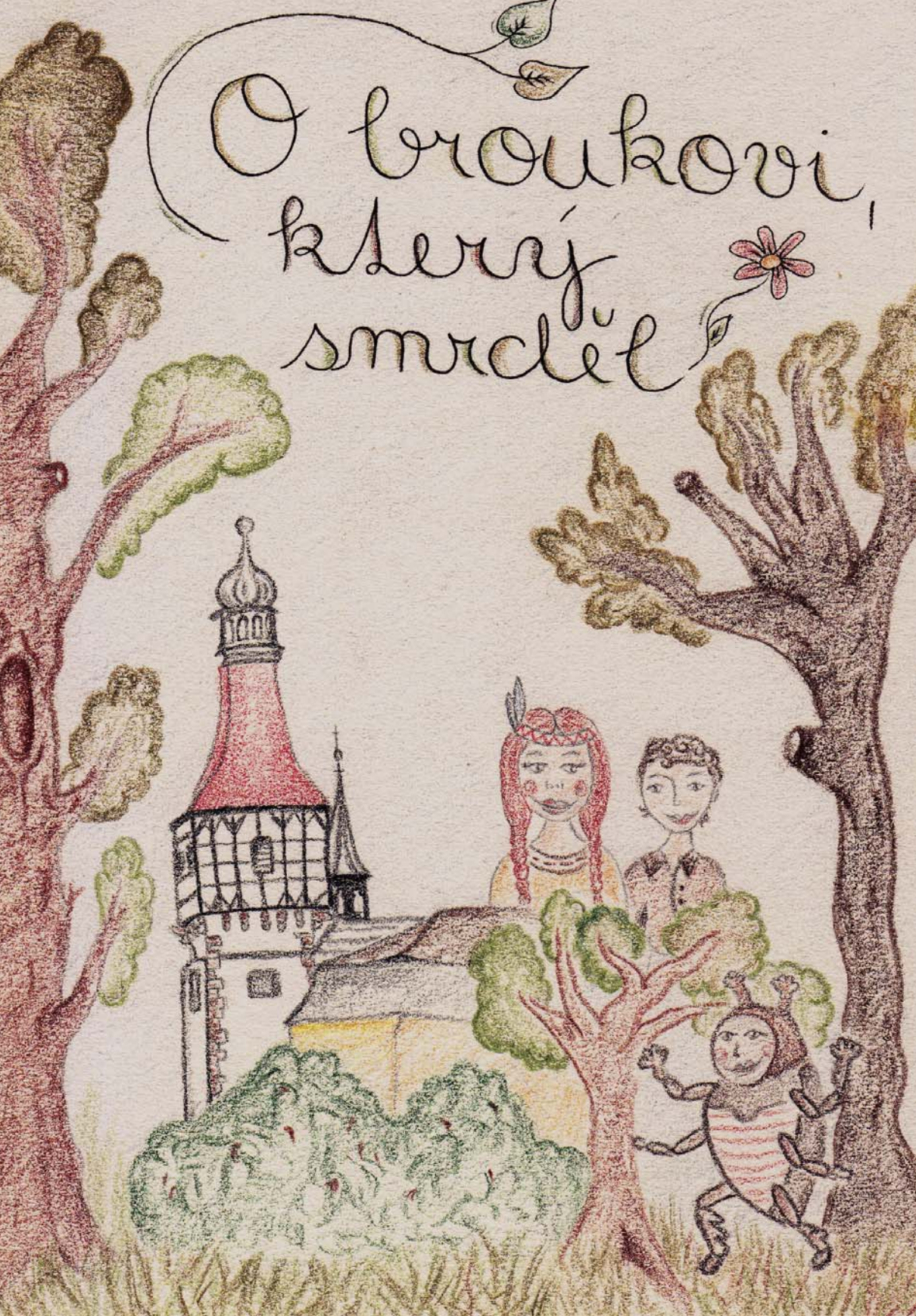

O broučkovi,
který
smrděl

O broukovi, který smrděl

Přední předsátka
(vnitřní strana přední obálky)

Autor:
Pavel Pechoušek

Ilustrace:
Rozálie Fügnerová

Věnování:
Knihu věnujeme všem broukům.

Partneři projektu:

O broukovi který smrděl

Plzeň tančí v rytmu boogie-woogie. Radost, nadšení, úleva. Po šesti letech je konečně po válce. Krásné město na západě Čech osvobodila americká armáda. Její příslušníci jsou sympatičtí chlapíci, kteří nemluví česky, ale anglicky, někteří nejsou bílé pleti, ale černé, na rukávech pěkných, zelených uniforem mají vyšitého indiána. Podle toho se poznají!

Na náměstí Republiky vystupuje ze svého džípu také Pearl. Dvaadvacetiletý voják s kulatými brýlčkami. I přes svůj nízký věk je už nadpo-

O BROUKOVI, KTERÝ SMRDĚL

Pohádkový příběh o velmi vzácném brouku páchníkovi

© Autor: Pavel Pechoušek

© Ilustrace: Rozálie Fügnerová

Grafická úprava: Michal Šálek

Korektury: Jiří Horák

Tisk a technická realizace: Lhotka Radek - L-servis

Náklad: 500 kusů

1. vydání

Rok vydání: 2025

ručíkem a velitelem 2. čety roty L 38. pěšího pluku 2. pěší divize armády Spojených států.

Má za sebou rok plný válečných útrap. Několikrát se ocitl na hraně života a smrti, často kolem něj umírali nejbližší kamarádi. Ale teď v Plzni ví, že je válka u konce a konečně ho pošlou domů.

Cesta do Plzně byla ale sakra dlouhá! V srpnu 1944 přistál tento americký voják a nadšený entomolog ve Skotsku, odkud se přesunul vlakem do Southamptonu v Anglii. Následovala noční plavba přes kanál La Manche a vylodění na anglické pláži Omaha. Na tento den nikdy nezapomene. Po něm vítězně postupoval Evropou až do Plzně.

Unavený, špinavý, ale šťastný! A šťastní byli i obyvatelé Plzně. Pearl ještě nikdy neviděl tak vděčné a rozjásané lidi.

Do Plzně přijel s konvojem aut a válečné techniky a se stovkami dalších vojáků v podvečer 7. května 1945. Ubytovali jej u rodiny Heřmánkových, v rodinném domku ve čtvrti nazvané Slovany. Bylo mu tam dobře, téměř jako doma v Americe.

I kvůli tomu na dny strávené v Plzni Pearl do smrti nezapomněl.

Konečně se mohl po dlouhé strastiplné pouti vykoupat... Páni, to byl pocit. Poté, co desítky dní nocoval na zadním sedadle auta, ve stanu či bůhví kde, se konečně vyspal v čistých peřinách a paní domu mu vyprala uniformu.

Mnoho let po válce pak říkával: „Vím, že takovou péči neměli všichni vojáci, ale já a moji kamarádi ano. Veškerá ta radost smyla a odehnala válečné utrpení a bolesti. Vzpomínám proto jen na krásné chvíle konce války, která se pro mě definitivně završila právě v Plzni.“

A co ještě bylo v ony květnové dny roku 1945 pro Pearla také důležité? Konečně mohl v klidu zkontrolovat svoji milovanou a vzácnou sbírku brouků. V dřevěné škatulce s víkem zdobeným malůvkami hmyzu a indiánů, kterou mu kdysi dal dědeček, byl také vzácný brouk páchník hnědý, latinsky *Osmoderma eremita*.

Pearlův oblíbený mluvící brouk se zvláštním zápachem připomínajícím pach kůže bizona se v Americe vůbec nevyskytoval. Ten Pearlův byl v Americe jediný. A navíc kouzelný! Původně patřil náčelníkovi jednoho indiánského kmene.

Pearlův dědeček, Pearl senior, ho dostal za významnou, diplomatickou pomoc, kterou poskytl při jednáních mezi indiány a americkou

armádou. Indiánům tehdy výrazně pomohl právě on. Jen jeho zásluhou zůstalo původním obyvatelům amerického kontinentu větší území, než bylo v plánu. Dostalo se jim více země, na níž mohli svobodně žít a lovit bizony. Ale to už bylo dost dávno!

Teď má za sebou kouzelný brouk celou válečnou anabázi, s Pearlem často mluví, a dokonce mu během vojenských operací také radil. Vše zásluhou toho, že má křídla. Může vylétnout několik metrů nad zem a z ptačí perspektivy sleduje, co se okolo něj a Pearla děje, hlásí případná nebezpečí, která mohou představovat němečtí vojáci.

Je to jakýsi brouk průzkumník! Kam se hrabou nejlepší přátelé člověka psi! Ti ani zdaleka americké divizi nepomohli tak významně jako páchnoucí brouk páchník.

Když se Pearl se svou divizí blížil k Plzni, tušil zkušený důstojník možnost nebezpečí. Nebál se o sebe, ale o svého šestinožého hmyzího přítele. Na radu svého velícího důstojníka proto statečného brouka, který si během vojenských operací 2. světové války vysloužil nižší důstojnickou hodnost svobodníka a za statečnost byl vyznamenán, raději uspal chloroformem. Nikdy v životě to nedělal, proč taky?

Vzal kapesník a vymáchal ho v chloroformu. Nic nechápajícímu bezmocnému broukovi ho vsunul pod nos a bylo vymalováno.

Jinak velice čiperný a neposedný brouk, po tom, co mu dal dýchnout z kapesníku napuštěného uspávací kapalinou, okamžitě usnul a spal jako špalek. Pearlůvi se zdálo, že dokonce zhluboka pochrupuje... Jak by si byl mohl tehdy Pearl pomyslet, že se jeho přítel probudí o mnoho let později, než bylo původně v plánu. Ale nepředbíhejme.

KAPITOLA PRVNÍ

Tajemný brouk který mluví anglicky

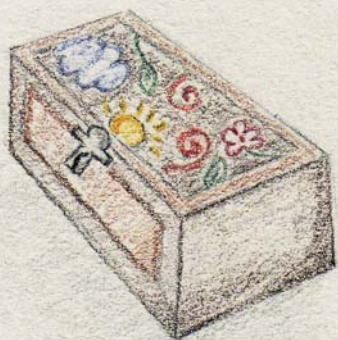
Bylo 9. května roku 1945. Pearl si vzácné exempláře své sbírky v křídle prohlédl a spočítal. Žádný nechyběl. Kamarád páchník, s hlavou opřenou o špendlík, spal mezi ostatními brouky v dřevěné škatulce.

Pearl se uklidnil, byl rád, že je vše v pořádku a on může brzy ráno vyrazit do kasáren plnit svoje úkoly. Výsledky nacistů, kteří věděli, že v šest let trvajícím celosvětovém konfliktu prohráli a čeká je za to trest. Mnohé i nejpřísnější.

Z každého bylo cítit zklamání, zlomená pýcha a hlavně strach. Strach z toho, co teprve přijde. Po letech nacistické hrůzovlády bylo třeba nejen v Plzni, ale v celých Čechách začít zase dělat pořádek. O to se

Pearl v Plzni snažil. Zdaleka ne všem to bylo po chuti.

Jednoho dne šel domů z práce Slovanskou třídou a přepadli ho dva ozbrojení Němci. Vyrazili ze tmy a srazili ho k zemi. Pearl ztratil vědomí, a když se probрал, jeho kožená brašna byla pryč spolu s tím, co v ní bylo nejcennější. Dřevěnou krabičku zahodili před hospodou U Salzmannů. (Nezdála se jim důležitá.) Shodou okolností právě sem chodil Pearl v poledne jíst a na výborné plzeňské pivo.

„Tohle ti Češi umí nejlíp na světě!“ říkal si při každé návštěvě.

Našel ji zdejší vrchní a donesl ji do výčepu, zda ji někdo nepozná.

Než Pearl před dvanáctou přišel, vzal si ji k sobě kterýsi z hasičů, který tu obědvával. Dobře věděl, že patří Pearlovi, protože se znali. Měl radost, že mu ji předá. Jistě se o ni strachuje, předpokládal. Chtěl mu ji odevzdat, ale...

Ale zapomněl ji v tramvaji.

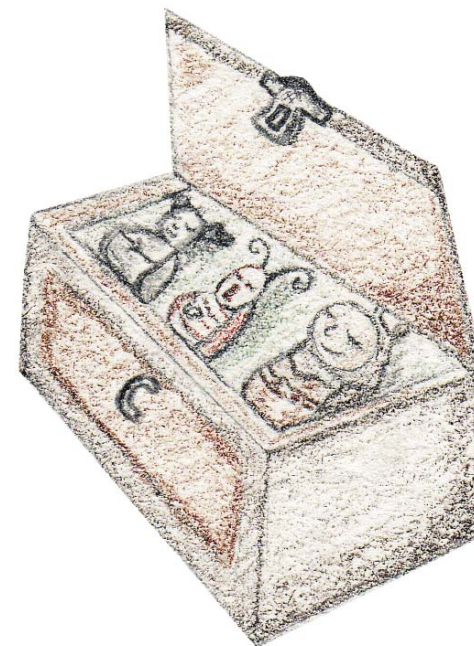
Všimli si jí tam dva žáci Benešovy základní školy. Vzali si ji do vyučování, ale nechali ji ležet na lavici a přísný učitel Janoušek jim ji zabavil. Nakonec skončila u paní Cvrčkové, zdejší šikovné knihovnice, která bydlela se svým man-

želem v malém domku na začátku plzeňské čtvrti Lochotín. Její muž se však všeho neznámého doma obával. A není divu, děti, doba těsně po válce byla velice nejistá a nebezpečná. Krabičku proto schovala do sklepa, aby ji nikdo nemohl najít. Nikdy ji nehledala, protože ji k ničemu nepotřebovala, a proto na ni navždy zapomněla.

Léta plynula, děti rostly. V malém domku na Lochotíně se vystřídaly další dvě generace Cvrčkovic rodiny, než se v něm, a i to je už hezkých pár let zpátky, narodil malý Bartoloměj, kterého rodiče pojmenovali podle plzeňského gotického chrámu z náměstí Republiky.

Bartoloměj byl od mala velice zvědavý. Zejména se zajímal o přírodu, což zdědil po tatínkovi, ženském lékaři, jenž každou volnou chvíli trávil se svými přáteli na vandrech po Šumavě.

O jednom víkendu se tatínek s kamarády vydal na milovaný Březník a za maminkou přijela její mamka z Nečtin. Neviděly se spolu, považte, už celé tři dny! A, znáte to, v kuchyni se zapovídaly a v podstatě okamžitě ztratily přehled o všem, co se kolem nich děje...

KAPITOLA DRUHÁ

Nšo-či a Lochočina

Šestiletý Bartoloměj, jinak Lomík, s o dva roky starší sestrou Majdou se nepozorovaně společně vydali do sklepa. Proklouzli okolo kuchyně s maminkou a babičkou, v předsíni zvládli slalom mezi dětskými i dospělými botami, minuli košík na deštníky a Majda už otevírá velké dřevěné dveře do sklepa, které prý kdysi dávno zhotovil tatínkův praprapradědeček.

Děti scházejí po schodech. Tatínek, když je minulý rok natíral, neustále děti upozorňoval, aby po nich nikdy nechodily samy, ale jen v doprovodu rodičů. Bartoloměj by sem normálně sám nikdy nevstříčil ani nos. Ve tmě se zkrátka necítil dobře, ale Majda mu teď chtěla dokázat, že jeho starší sestra se ničeho, nikoho a nikdy nebojí a všechny překážky samozřejmě překoná. A tak se spolu vydali za velkým dobrodružstvím.

Majda se chce přiblížit svému velkému vzoru, statečné sestře legendárního indiánského náčelníka Vinnetoua, Nšo-či. Její život je doposud touto hrdinkou s nedlouhým, ale o to bohatším životem významně inspirovaný.

Zná všechny filmy, ano **zná**, je to správné slovo. Většinu filmů totiž může odříkat z paměti. Často si představuje, jak sedíc v bohatě vyšívaném sedle, cválá americkou prérii na černém koni nebo se koupe ve Stříbrném jezeře, na jehož druhém břehu ukryli dávní indiáni poklad. Právě vinnetouovský film Poklad na Stříbrném jezeře měla nejradši, film Poslední výstřel, ve kterém hodného náčelníka zlí padouši zabijí, vždy probřečela od začátku do konce.

„Proč ho museli zastřelit?“ plakala mamince na rameni a tatínek se jí snažil vysvětlovat kolonizaci amerického kontinentu.

Jako žákyně třetí třídy dokonce začala číst i knížky z pera německého spisovatele a původce slavného hrdiny Divokého západu Karla Maye. Mayovky pro ni byly nejvítanějším dárkem k narozeninám nebo k svátku.

Majda však o indiánech a Nšo-či nejen četla, ale sama se jako ona chovala, našlapovala tiše, aby nevzbudila pozornost nepřátel a nerušila lesní zvěř.

KAPITOLA TŘETÍ

I am Majda

Často se rodičům schovávala za kmeny stromů, využívala přírodní nerovnosti terénu, když to bylo nutné, ráda se plazila. A opravdu to uměla. Plazení trénovala i mezi regály v plzeňských supermarketech, když doprovázela maminku na nákupy. Dorozumívala se s rodinou i kamarádkami obrázkovým písmem, které sama vytvořila.

Rodiče nedávno ocenili, když jim předala obrázkovou zprávu, že Lomík byl právě před domem zajat nepřátelským kmenem a leží spoutaný u kontejnerů s roubíkem v puse. Než ho vysvobodili, strávil v provazech víc než hodinu, což se mu samozřejmě vůbec nijak nelíbilo.

Maminka jí ze svých šatů ušila halenu s třásněmi, korálky a jiným zdobením, která vypadala přesně jako ta z filmu. Samozřejmě nosit ji pořád nemohla, do školy se třeba nehodila. Jedno bylo ale jisté – když jí Majda měla na sobě, cítila se nejspokojeněji. Ve svém živlu byla, když jí hlavu zdobila čelenka, do které jí tatínek vetkl sokolí pířka, která našel při svých šumavských toulkách. Právě tady totiž sokoli hnízdí.

Majda spala pouze na dekách v teepee, které si ve svém pokoji postavila. Kdepak postel! Ta jí sloužila jako pouhé odkládiště plyšových trofejí, které svým lukem ulovila: prostřeleni Magdinými šípy tam leželi zajíci, lišky, divoká prasata a uprostřed nich nejvzácnější úlovek
□ Lomíkův jelen dvanáctérák, kterého mu tatínek koupil v informačním středisku v Horní Plané a přivezl do Plzně. Ještě ten den ho Majda přesnou ranou skolila, vyvrhla a tajně odnesla do své spižírny. Lomík neměl šanci protestovat, jinak by skončil u Majdina mučičího kůlu, podobně jako když rodiče šli jednou navštívit Pavlova bratra Honzu, restaurátora... Už nikdy by něco takového nechtěl zažít!

Majda se také učila anglicky, aby se při setkání s indiány, ke kterému podle ní musí dojít každou minutou, dobře dorozuměla. Rodiče samozřejmě dobře věděli, že indiáni anglicky nemluví, ale Majda měla maximální motivaci naučit se jazyk, kterým mluví většina světa. Jednou jí pomůže při hledání vysněného zaměstnání. „Zkrátka je někdy lepší nechat děti v drobném omylu, když je to pro ně výhodné,“ říkával moudrý tatínek.

„I am Majda. I am friend of all indians,“ slyší maminka Majdu, jež stojí před zrcadlem a rukou naznačuje, že by se s nově příchozím indiánským přítelem, který ale zatím existuje jen v jejích představách, měli obejmout na znamení přátelství.

Na nohou nosí zásadně mokašiny, jen v zimě se přezouvá do kozaček z bizoní kůže, které jí rodiče koupili na Aukru za cenu, ze které spořivý tatínek omdlel a maminka jen poznamenala, že za ty peníze by si mohla koupit dvacaterý lodičky a ještě by jí zbylo na kosmetiku. Investice do bizoní kůže pro malou indiánku, která se právě teď se svým bráškou plíží do sklepa, vůbec nemrzela, protože stejně lodičky nenosí.

První samozřejmě opatrně našlapuje Majda. Nebojácnost ji opustila na druhém schodu a s každým dalším si stále jasněji uvědomuje, kolik strašidel může být dole v tom harampádí ukrytých: „Jakmile slezu z posledního schodu, určitě na mě skočí...“

Nakonec si ale uvědomí, že Nšo-či by se, být v její kůži, nebála ani trochu. Chytne brášku za ruku a velice obezřetně schází dolů. Lomík ani nedýchá. Majdě se dokonce zdá, že mu strachy drkotají zuby. Konečně jsou dole. Kolem nich tma tmoucí.

Baterka v Lomíkově třesoucí se v ruce stejně nedokáže velkou místnost prosvětlit. Člověk může jen tušit, co tajemných předmětů se v příšeří skrývá. Tu padne paprsek světla na dřevěné krabice plné různého haraburdí, tu zase osvítil stará jízdní kola, obrazy, rámy i dřevo, které tu tatínek složil na podpal, tam se ze tmy vynoří skříň plná pivních lahví nadšeného sběratele pana Cvrčka, tatínka.

Maminka tu má velkou síť, na které suší léčivé byliny, které léta sbírá. Hned napravo jsou dveře do fotokomory, ve které tatínek vyvolává černobílé filmy a dělá z nich fotky, na kterých je jen maminka, kterou sám fotil. Ale většinou, když byla mladá, a Lomík s Majdou se na ně, bůhvíproč nesmějí dívat.

„Auůů, jaůůů. Dávej pozor. To je rána, posviť mi pořádně,“ zakřičel Lomík, který zakopl o lahev na podlaze a nechtěně vrazil hlavou do velké hory krabic a bedýnek.

Teď už se ale nedá ničemu zabránit a hora krabic se řítí k zemi. Lomík naštěstí uskakuje, a tak ho žádná netrefí. Když se sbírá z prachu, vidí na zemi krásnou dřevěnou truhličku pomalovanou motivy různých brouků a indiánů.

„Co je to za krásnou krabičku?“ diví se a zvedá ji k očím. Děti si hned na svůj nový poklad svítí baterkou. K jejich překvapení někdo zevnitř ťuká a našťvaným hláskem hudruje:

„Hey I am here. Open the Box!“

Cvrčkovici děti zůstaly úplně zkoprnělé. Lekly se tak, že Lomík zapomněl i brečet.

„Co to bylo?“

V té tmě se neodvážily krabičku otevřít.

Babička s maminkou ještě stále drbaly, když se děti kradly kolem kuchyně. Vklouzly do Majdina pokojíku, zavřely za sebou dveře a hups na postel. Teprve až teď krabičku nedočkavě otevřely.

„Hello, kids! Thank you very much for your help.“

S těmito slovy vyskočil z krabičky takový zvláštní velký hnědý brouk. Šest nohou, dlouhé zavalité tělo, veselé, zvědavé oči. Vydával takový zvláštní zápach. Vlastně smrděl... A dost. Podobně jako Majdiny bizoní boty.

Jednoduše během pozdravu seskočil ze špendlíku. Děti vyjeveně nevěřičně zíraly.

„Brouk! A mluví?“ Lomík seskočil z postele a překvapením a hrůzou padl na zadek.

„Majdo, co to je, co to říká?!“

A osvobozený šťastný brouk dětem překotně vysvětluje, že je velice vzácný brouk páchník hnědý, latinsky *Osmoderma eremita*, že byl pod víkem zavřený od roku 1945, kdy ho někde v Plzni ztratil jeho kamarád Pearl. (Netušil, že Pearl byl přepaden a okraden.)

„Nejradši žiju na stromech a nejvíce mi vyhovují duby,“ poučuje děti.

Prý patřil do sbírky amerického sběratele, který se stal profesionálním vojákem, odvezl ho do Evropy ve vojenské torně a pak se mu nějak ztratil. Od té doby se brouk, který se dětem představil jako Pachoš, nedostal na vzduch.

„Nejdřív's mluvil anglicky, ale teď už jedeš češtinu. To je hustý, jak ses ji tak rychle naučil?“ diví se Majda.

„Jsem kouzelný brouk. Dřív mě vlastnil indiánský náčelník. Žádná řeč pro mě není problém. Klidně se můžeme dorozumívat aj po slovensky,“ mrknul na ně brouk při rozcvičování na sluníčku v prvních minutách svobody.

I když měli Cvrčkovi na Slovensku řadu přátel a děti rozuměly i tomu, co je česky čučoriedka, raději všichni zůstali u češtiny.

KAPITOLA ČTVRTÁ

Pachoš se představuje

Děti držíce se kolem ramen představily rodičům páchníka jako nejlepšího druhu. Majda nastavuje dlaň, ze které rodičům mává páchník: „To je náš kamarád Pachoš.“

A tatínek s maminkou byli možná víc překvapení než jejich ratolesti. Znali hned několik jejich kamarádů, ale takového parťáka by tedy nečekali.

Majda s Lomíkem rodičům zatepla jedním dechem vyklopili svůj příběh, jak Pachoše našli a jak se skamarádili. Rodiče se nejprve polekali a dětem hned správně vyčinili, že neposlouchaly a šly tam, kam samy nesměly, protože v temném sklepe bylo snadné přijít k úrazu, neboť, říkala maminka se zvláštním úsměvem na tváři, se tu tatínkovi podařilo „soustavnou a usilovnou činností“ vybudovat opravdu strážidelný nepořádek.

Počáteční hartusení brzy pominulo a maminka s tatínkem byli rádi že vše dobře dopadlo.

„Stejně se nám ale ty děti povedly!“ něžně šťouchal ramenem tatínek do spokojeně se usmívající maminky. A pak si oba ucpali nos, protože Pachoš byl opravdu zvláště cítit. Naprosto nutně bylo třeba najít pro něj místo, kde by mohl být, a svým zápachem neotravoval okolí.

Cvrčkovi bydleli nedaleko zoologické zahrady. Museli do ní projít velkým parkem, se vzrostlými duby – ideální nový domov pro páchníka. Tam by mu mohlo být, a také bylo, moc dobře.

Páchník, kterého Cvrčkovi radostně přivítali ve své rodině, se usadil v přílehlém parku u zoologické zahrady, ve kterém rostlo mnoho starých dubů. Tam mu bylo velice dobře a mohl odtud pravidelně na-

vštěvovat svou novou rodinu. Občas v pracovním týdnu zašel na večeri, o víkendech pravidelně na oběd.

Paní Cvrčková mu chystala jeho oblíbenou krupicovou kaši posypanou rozemletými žaludy nebo špagety s žaludovou pastou. S tatínkem vše vždy zapili jeho oblíbeným strakonickým pivem, které si vozil ze Šumavy. Pachoš měl ale vždy o moc menší sklenici než tatínek.

Lomík trávil každé odpoledne s Pachošem v parku. Skamarádil se se vzácným broukem nejvíc. Každý den pospíchal ze školy, aby byl doma co nejdříve. Naučil se mluvit i anglicky, protože Pachošovi občas nějaké to slovíčko, věta utekly. Později ho požádal, aby hovořil jen anglicky. Vždyť celý život jinak nemluvil, a i když je kouzelný, jeho čeština by nebyla úplně dokonalá nikdy.

„I am se omlouvám.“

„Thank you, verymuchuju.“

Vždyť to není stroj! A co je to nejdůležitější, Lomík bude angličtinu potřebovat. Učil se ji ve škole. Některá slova znal, jiná se rychle naučil, na ostatní se zeptal paní učitelky.

„Kde se ta slova ten kluk učí?“ kroutila hlavou.

Lomík měl také velmi rád, když ho Pachoš informoval, co dělal celý den, co v parku všechno viděl. Stále měl v sobě vojenské návyky, které získal v US Army, a podle toho jeho vyprávění vypadalo. Stručné, jasné, výstižné, vyhodnocující. Sděloval, co všechno celý den dělá v korunách stromů, koho tam potkává, co se přes den děje v jejich ulici, kam až dohlédne.

„Copa je tuto?“ „A copa je tuto?“ „Kdopa je tenhle pán?“ ptával se často ryzí plzeňštinou Bartoloměje. Za chvíli měl přehled o celé čtvrti. Kdyby žili v ulici agenti FBI a on měl o jejich činnosti pravidelně podávat hlášení do USA, měl by o nich Federální úřad vyšetřování (FBI) dokonalý přehled.

Lomík pak Pachošovi vyprávěl, co všechno se dozvěděl na přírodovědném kroužku, který kvůli němu začal navštěvovat. O páchníkovi se dozvěděl vše důležité. Překvapila ho výjimečnost tohoto druhu, tedy to, o jak vzácný druh hmyzu se jedná.

Jak moc je vzácný, vyprávěla paní učitelka Kovářová. Brouk měl tato vyprávění moc rád a jen se podívoval, jak daleko se za těch posledních 77 let entomologie a vlastně celá biologie posunuly.

KAPITOLA PÁTÁ

Když chodí brouci
spát?

Školní rok utekl jako voda a brzy měly začít prázdniny. Lomík neměl s učením problémy. Ve škole ho to bavilo, učitelé ho chválili a na vysvědčení měly být samé jedničky. Úplně nejradši ze všech předmětů měl prvouku. Řadu informací se ani učit nemusel, znal je ještě předtím, než do školy začal chodit.

Doma si rád si četl v různých obrázkových knížkách, tatínek mu o přírodě také často vyprávěl nebo ho bral na dlouhé dobrodružné výlety do přírody, kdy spolu přespávali ve spacáku v lese. A pak tu byl Pachoš jako nevyčerpatelný zdroj informací o přírodě, a to nejen v Plzni a jejím okolí.

Když ve třídě s paní učitelkou Kovářovou probírali hmyz, udivoval ji informacemi, v kolik chodí brouci i další obyvatelé jejich městské zahrady spát, s čím si nejraději hrají nebo jestli také chodí do školy. Paní učitelka se tomu smála. „Jak bys tohle mohl vědět? Máš moc velkou fantazii,“ smála se, ale přitom se jí ta Lomíkova vyprávění vždy líbila, vlastně se na tyhle zvláštní rozpravy dokonce těšila.

Ale vrtalo jí v hlavě, kam na ty nápady Lomík chodí. „Zvláštní kluk, tenhle Lomík,“ myslela si. Kdyby tak věděla, že má informace z první ruky, že jeho nejlepší kamarád je Pachoš, tedy brouk páchník, který žije v dubech v parku u jejich domu. Ta by se divila!

KAPITOLA ŠESTA'

Dědeček Fugas

Bylo 30. června a žák třetí třídy Bartoloměj Cvrček si pyšně nesl domů vysvědčení. Jedničky od shora dolů! I když: vlastně nikdo nečekal nic jiného. Lomík pospíchá domů a těší se na kamaráda Pachoše. Bere ho totiž dnes na dlouhý výlet! Spolu se sestrou Majdou se chystá za babičkou a dědečkem do Blatné. Těší se! „My se tak těšíme na babičku s dědou, vždyť jsme u nich nespali od Vánoc! Ti budou mít radost!“ vyprávěli si s rodiči, když se večer před odjezdem balili.

Babička a děda Fugasovi se na vnoučata těšili snad ještě víc. Však mají jen je! Od Vánoc se viděli jen párkrát, a teď je tu budou mít na celý měsíc. Je pravda, že si telefonují a jednou týdně také skypují, ale to samozřejmě není ono.

„Připravíme vám prázdniny, na které nezapomenete!“ slibuje dědeček Fugas vnoučátkům při posledním skypovém hovoru.

Děti se těší, vyprávějí mamince a tatínkovi o čem si posledně s prarodiči povídaly. Nevědí ale, jak velkou pravdu má dědeček! Čekají je nejhezčí prázdniny a největší dobrodružství jejich života především zásluhou zámeckého parku a velkého tajemství, které v něm objeví.

KAPITOLA SEDMA'

Kurá do Blatné

Na Lochotíně u Cvrčků je dnes velice rušno. Děti si poprvé samy balí velké kufry a batohy. Pošťuchují se a smějí. Ale vědí: Jen nic nezapomenout! Lomík ví, že si hlavně musí s sebou vzít svoji sbírku brouků.

Tatínek, který nachází zalíbení v armádě a některých jejích navyklých postupech, ačkoliv povinnou vojenskou službu neabsolvoval, nakonec nenechal nic náhodě a připravil dětem přesný seznam všeho, co si musí s sebou zabalit.

Podle podoby velkého kufru, který rodině patří již asi sto let a je asi tak velký jako Lomík a o něco menší než Majda, nakreslil graficky velice vyvedený plánec, podle něhož děti skládají do kufru prádlo, hračky a další potřebné věci – trička, svetry, koloběžku, lízátka a žvýkačky.

Tatínek ale nikdy není spokojený, dokud celý kufr nejprve očima a potom i pohmatem nezkontroluje. „Ta učebnice prvouky má být v sektoru A6 lamentuje při závěrečné kontrole. Lomíku, tohle je ale Majdin přírodopis! Proč si bereš její učebnici?“ diví se. Lomík vše poslušně přeskládá, ale myslí si o pravidlech své.

Hlavně už aby seděl v autě směr Blatná. Těší se do parku, za dědou Fugasem.

I rodiče se těší, že stráví pár týdnů jen spolu a odpočinou si od svých čiperů. Budou mít teď víc času věnovat se sami sobě, popovídat si, zajdou v Plzni do skvělého Západočeského muzea, ve kterém byla otevřena nová entomologická výstava.

V divadle J. K. Tyla shlédnou inscenaci Ze života hmyzu. „Klasická hra, ale zcela jiné pojetí!“ říkal tatínek mamince, když přinesl domů lístky. A Lomík si představoval, jak se jeviště zaplní brouky a broučky

Fído, Nelly a jejich dětí, tedy i Jana, to neměli vůbec jednoduché. Když byla děvčata ještě malá, zasáhlo do jejich života osudově 20. století. Po 2. světové válce naši republiku, která byla tehdy téměř dvakrát větší, než je dnes, protože v ní žili i Slováci, a právě proto se jmenovala Československo, ovládli komunisté, kteří majitele zámků neměli rádi, a rodině Hildprandtů jejich majetek zabavili. Této krádeži se říkalo znárodnění.

Nejprve mohli na zámku alespoň bydlet. Fído pracoval jako dělník v písecké elektrárně. Chlap, který vybudoval a zveleboval své panství, navýšil majetek v řádech několika desítek miliard a pomáhal určovat směřování naší mladé republiky, se rázem stal dělníkem.

Pak se rodina musela odstěhovat do polorozpadlého statku asi 15 kilometrů za Blatnou. Vypadalo to s nimi moc bledě, ale nakonec se vše v dobré obrátilo.

Ve vnitrozemí Afriky je stát, který se jmenuje Etiopie. Vládl tam císař Haile Selasie I. Etiopské císařství, kterému se také říkalo Habeš, nemělo s naším Československem mnoho společného. Když ale jednou přijel africký monarcha do Československa na státní návštěvu, setkal se i se členy rodiny Hildprandtů. Protože měl na ně dobré vzpomínky, nabídl jim, aby se přestěhovali k nim do Afriky.

Jana hned začala chodit do školy, kterou navštěvovaly děti z celého světa. Naučila se tu několika jazykům. V Addis Abebě, což je hlavní město Etiopie, byl Janin otec hlídačem císařského hřebčína. Staral se o stádo lipicánů, velice vzácného koňského plemene. Asi po 20 letech byl císař Haile Selassie I. svržen. A hádejte, děti, kým? Komunisty, kteří se také tady dostali k moci. Obsadili celou zemi, stejně jako v Československu.

Hildprandtovi poté cestovali po celém světě, až se nakonec usídlili v Německu. Jakmile byli konečně komunisté v naší zemi odstaveni od moci, vrátil se po dlouhých desíletích zámek v Blatné opět do rukou rodiny.

Na kraji zámeckého parku již léta stojí malý domek Fugasových. Dole je prostorná kuchyně, v níž vládne babička. Děda má zase svou dílnu. A hlavně jedinečnou zahradu. Vlastně je to celý zámecký park, který má asi 10 hektarů. Když musela rodina Hildprandtů odejít, zůstala péče o park na dědečkovi. Dělal ji opravdu pečlivě a s velkou láskou. Však sem jeho rodina patřila a měla tu svůj domov.

Toho rána nemají dědeček s babičkou stání. Vyhlízejí příjezd vnoučat a jejich rodičů.

Babička peče makové buchty a na plotně se smaží lívance, jež dědeček maže tlustou vrstvou borůvkové marmelády. Posledně dětem tolik chutnala! Sdělují si s dědečkem, jak moc se těší a připravují pro děti program.

Kdyby tak věděli, že do města se děti ani nedostanou. To, co v následujících dnech, lépe řečeno hodinách, zažijí v zámeckém parku, je něco, co je k němu připoutá navždy.

KAPITOLA DEVÁTÁ

Krupalovo tajemství

Děti s rodiči mezitím Slovanskou třídou opouštějí rodné město.

Tatínek při cestě z Plzně na kruhovém objezdu špatně odbočí, a jedou proto do Blatné přes Klatovy. Cesta je o půl hodiny delší, ale Cvrčkovi si alespoň prohlédnou zdejší katakomby.

A už je to tady! Postranní branou vjíždí tatínkova Octavie do parku. Vzápětí Majda s Lomíkem z ní vyskakují a běží obejmout své prarodiče.

„No ne, vy jste ale vyrostly!“ raduje se babička, když jí Majda skočí do náruče.

„Ty už jsi velká holka!“ usmívá se na Majdu. A pozorný čtenář si hned všimne, že je jí Majda podobná.

Po velkém přivítání a spořádání většiny lívanců vyrážejí všichni na prohlídku opravdu krásného zámeckého parku. Dědeček krčí rameny a zamračí se. Na zemi leží zvláště ztrouchnivělé dřevo. Bere je do ruky a sleduje jeho strukturu.

„Nikde nic,“ povzdychne si...

Děti se zvědavě ptají, co by v tom starém dřevě mělo být. Dědeček jen mávne rukou a brumlá cosi, že dříve se mohl spolehnout, těšil se, ale teď už je všechno jinak a že ji dlouho neviděl.

Je krásný den, sluníčko svítí, je teplo a na výlet do parku vyrazilo mnoho lidí z Blatné i z širokého okolí. Mezi vzrostlými duby si hraje, radostně poskakuje, schovává se za kmeny stromů spousta dětí. Některé krmí zdejší daňky, jiné jen tak leží v trávě. Tak to tu bývá často.

Plno je také v informačním středisku. Několik zaměstnankyň se má u pultu, co otáčet. Trhají lístky, prodávají pohledy a turistické známky, vizitky, různé turistické noviny, časopisy, pexesa, hrnečky, trička

a další suvenýry. Informační stánek tu má destinační společnost Písecko-Blatensko, která se dobře stará o propagaci tohoto území. Důkazem toho, že svou práci dělá dobře, je plný park návštěvníků.

Na pultu leží také pohádka „O broukovi, který smrděl“. Je u ní fronta, přichází v ní listují, diskutují, smějí se, ukazují na pěkné obrázky. Řada z nich si u pokladny knihu také kupuje.

Lomík zpozorní, pak se lekne, upřeně se na knihu zahledí, bere ji do ruky a ptá se dědečka, co to má znamenat.

Dědeček pokrčí smutně rameny: „Už je to dávno. Byla tu, hodně nám pomáhala, měli jsme ji rádi, ale už tu není. Zmizela a nikdo neví, kam se poděla.“

A začíná vyprávět zajímavý a vlastně i trochu povědomý příběh o broukovi páchníkovi, vlastně paní broukové Páchníkové, která ve zdejším parku žila. Ať se to zdá neuvěřitelné, uměla mluvit. Místní ji měli rádi, byla to moudrá a vstřícná přítelkyně všech Blateňáků, kteří se s ní chodili radit, jak se správně starat o zahradu. Zvláštní brouk měl totiž skvělé znalosti o tom, jak funguje a roste nejen park, ale také obyčejná zahrada. Věděla, jak správně rostou duby, čím je zalévat, čím hnojit. Proč mají nejradši dešťovou vodu, ve které si ale musí páchník zaplavat, protože teprve potom má ty správné růstové vlastnosti. Radila, kdy na zahrádce zasadit mrkev, kdy okurky, cibuli a brambory, v kterou denní hodinu zalévat, jak často kypřit, kdy si odpočinout, kdy naopak přidat.

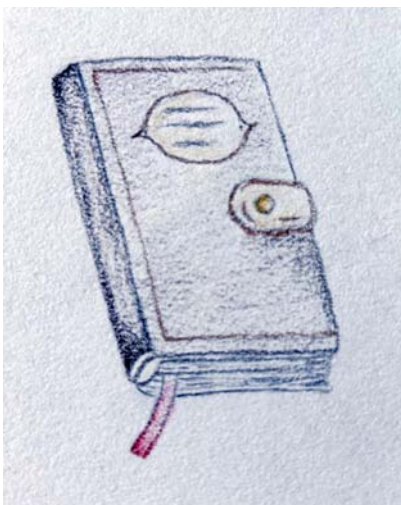
Dnes jsou na všechno speciální knížky, recepty na internetu, nahrané postupy na youtube, ale páchník byl skvělý zahradník od narození. Rozený talent. Výnosy měl rekordní, výsledky skvělé.

Lomík se usmívá a má radost, že jeho přítel tu bude ve svém životě. Pachoš vše slyší. V malované krabici od indiánského náčelníka, ve které se dostal ke Cvrčkům, si sedá na zadek: „To jsem se snad ocitl v zemi zaslíbené,“ myslí si. A najednou ho napadá spousta otázek. „Ona tu už někdy žila nějaká paní Páchníková?“ „Jak asi vypadala?“ „Líbila by se mi? Asi ne...“ „Samička? Co bych s ní dělal?“ A hlavně se někde ztratila. Bůh ví, kde je jí konec...

Děti odcházejí z informačního střediska do hlubin parku. Skupina zvláštních lidí tu chodí okolo stromů. Majda neví, co si o nich má myslet. Však posuďte sami: Jeden má v ruce blok, jiný u očí dalekohled. Tam sedí u stolu dvojice, z níž jeden píše údaje do tabulky, druhý, vlast-

ně druhá, diktuje. A o koho tedy jde? O vědce zapojené do projektu zaměřeného na ochranu přírody, který se nazývá CZ-SK South LIFE.

To vše dědeček ví. Co mu známo není, je, že jedním z cílů projektu je postarat se také o páchníka hnědého. A především vytvořit v parku podmínky pro jeho včasné rozmnožování.

Tato informace už ale spadá do vysokého stupně utajení. Včetně přesného návodu, jak tady páchníkovi zlepšit životní prostředí. O akci ví jen pár lidí z projektu a samozřejmě ti nejdůležitější na ministerstvu životního prostředí.

Vysoký stupeň utajení má akce především kvůli tomu, aby nedošlo k prozrazení místa, na němž by tento super vzácný brouk mohl žít. Obtěžovali by ho, a možná i jiné, ne tolik vzácné či úplně nevzácné, lépe řečeno obyčejné druhy hmyzu, novináři, kteří by s ním chtěli dělat rozhovory.

Uprostřed prostranství mezi největšími duby, je na patkách pevně na zemi upevněná plošina, která je visutá hluboko do korun stromů. Dole stojí úplně šedivý chlapík, který ostatní řídí a všichni ho poslouchají. Jmenuje se Láďa Křupata. Na plošinu nasedají dva chlapíci v montérkách. Za chvíli vyjedou až úplně nahoru.

„Teď zkusíme, jestli se dostaneme až koruny. Opatrně plošinu zvedni. Hlavně nesmíme vystrašit princeznu. Ať ji neprobudíme a ona se nevyděsí. Máme na to celé prázdniny. Nespěchejte. V klidu zvedejte,

chlapi. Všechno je v pořádku, takhle se mi to líbí,“ hledí Křupata skrze sluneční brýle přímo do koruny jednoho z největších dubů. Rozvážně a potichu vydává rozkazy. Je vidět, že má vše pod kontrolou.

Děti se dívají na plošinu, která se zvedá nahoru. Přály by si být také nahoře. Dědeček se ale na plošinu nedívá vůbec, naopak kráčí k Láďovi a ptá se ho, koho nemají jeho podřízení budít.

Představuje se a vysvětluje, že on by přece dávno věděl, kdyby v koruně někdo spal.

„Jaká princezna? Nerozumím, ale, pane, nemyslíte, že bych jako správce areálu měl?“ útočí na Křupatu.

„Pane, do toho vám nic není. My máme důležité úkoly. Neměl jste nic slyšet. Rychle na všechno zapomeňte,“ odpovídá Křupata.

„Moje rodina se stará o tento park dlouhá staletí. Jestli mi neřeknete, o co se jedná, volám policii,“ zlobí se dědeček.

Křupata se dědečkovi podívá do očí a jako znalec lidských duší v nich vidí opravdový strach o park, o který se stará celý život.

„Pojďte stranou. Já vám všechno povím, ale je to jen pro vaše uši. Celý náš projekt CZ-SK South Life chrání speciální bezpečnostní doložka, ale vy si zasloužíte, abyste všechno věděl. Jste tu doma. Vy pro nás nepředstavujete nebezpečí.“

Bere dědečka okolo ramen a jdou spolu stranou, usednou na lavičku a Láďa Křupata vypráví a vypráví. Gestikuluje rukama, spíná je k sobě a strká si je pod hlavu, jako by se chystal do postele.

„Asi hledá nocleh, nemají hotel,“ říká Majda Lomíkovi. Dědečkův rozhovor vypadá na dlouho, říká si. To jsou starosti dospělých. Půjdou se s Lomíkem raději projít, takové řečnění ji nebaví.

Lomík ale nechce, ví, že se o hotelu nebaví. Tuší, že to, co se od lidí z tohoto projektu dozví, změní celý páchníkový příběh život nejen jemu, ale také příteli Pachošovi. Proto se i přes Křupatův počáteční nesouhlas a neochotu k diskutující připojí a vše důležité zjistí.

KAPITOLA DESÁTÁ

Páchník ♥ Páchníková = VELKÁ LÁSKA

Děti, to, co vám teď budu vyprávět, jsem ještě nikdy nikomu neřekl, a dokonce to mám zakázané, ale vašemu dědečkovi Fugasovi to říct musím. On si to zaslouží," začíná s vyprávěním Láďa Křupata a děti ani nedutají. Dědeček má Lomíka na klíně, ten sedí s otevřenou pusou a kroučí hlavou.

Paní Páchníková zmizela z Blatné před 70 lety. To už víme. Lidé ale tvrdili, že takového brouka potkali nedaleko Českých Budějovic. To místo se jmenuje Vrbenské rybníky. Obrovské vodní plochy, kde páchníci mohou žít v závětrí uprostřed jedinečné přírody.

Paní Páchníková si zde našla přátele stejného druhu a v celé partě tu žili prakticky nikým dlouhé roky nerušení. Vzala si moc šikovného, urostlého a inteligentního páchníka, který od mládí patřil jednoznačně k oblíbeným jedincům, aby se nakonec stal respektovaným praotcem zdejší páchníkové kolonie. V korunách nejvyšších dubů dodnes žije zhruba deset rodin čítajících celkem asi 100 brouků.

Jejich společnost fungovala velice spravedlivě, někteří pěstovali mechy a lišejníky, kterými se všichni živili, jiní pracovali ve zdejší továrně na piliny, jiní zase vyráběli malé vrtáčky z větví, kterými se pak provrátili dřevem. Další měli zcela jiné úkoly. Starali se o malé broučky a vychovávali je. K tomu sloužily školka i škola. Co budou mladší po jejím vychození dělat, spravedlivě rozhodovali nejstarší páchníci.

Celou společnost a výrobu řídil jeden brouk – Velký Páchník. Demokraticky jej spravedlivě volili ze svého středu všichni páchníci.

Po jeho smrti následoval vždy stejný scénář. Nejstarší a zároveň nejmodřejší brouci se sešli v síni páchnických tradic u památného ža-

ludu a tam zvolili dalšího Velkého Páchníka. Jmenování probíhalo za zvuků písně Norwegian Wood od skupiny Hermit Beetles.

Páchníci měli dokonce i svou vlastní vlajku.

Vlajka vlaje nejvyšším dubu, který v parku roste. Problém je, že je tak malá, a proto není ze země vidět.

Naše paní Páchníková z Blatné se u Vrbenských rybníků zamilovala do zdejšího Velkého Páchníka. Jmenoval se Pavel. Měli spolu deset dětí, deset krásných, malých páchníčků. Pět samic a pět samečků. Jmenovali se: Pavel, Přemek, Pravoslav, Petr a Prokop, Petra, Pavlína, Patricie, Phoebe a nejmladší z nich byla Maruška, která se v den plnoletosti rozhodla, že se chce vrátit do rodných míst své matky, do Blatné.

Rodiče jí často vyprávěli o krásném zámku a k němu přiléhajícímu parku, plného vzrostlých stromů. Marušce to vyprávění vždy připadalo jako z pohádky. Představovala si sama sebe jako princeznu, která žije na zámku Blatné, po boku má svého krásného, svalnatého a statečného a silně páchnoucího prince, který v boji o ni přemohl strašlivou vlaštovku.

Jenže Blatná je odsud strašně daleko. Jak by se tam Maruška dostala? Páchníci sice mají křídla, ale uletí sotva pár metrů, navíc je Maruška mladá a v létání velice nezkušená. Co kdyby ji cestou sezobnul nějaký vyhladovělý pták! Nebo se srazila s jiným hmyzím druhem, případně, nedej bože, narazila do sloupu elektrického vedení!

Tady ve své kolonii je v bezpečí, ale jakmile se páchník dostane mimo chráněné hranice, ocitá se ve velmi vážném ohrožení života! A proto je nedílnou součástí výchovy každého malého páchníka vštípit mu schopnost postarat se o vlastní bezpečnost a přesně vědět, kde se nacházejí hranice jejich území. Dokonce se jedná o jeden z maturitních předmětů na zdejší střední škole. Každý, jenž pochopí všechna tajemství, stává se automaticky jeho strážcem a dalším budovatelem.

Jednou, když si Maruška v dubové koruně zkoušela promenádu po zámeckém nádvoří a představovala si, že je princeznou v krásných

šatech ušitých ze smrkového jehličí, mechů, lišejníků a pavučin, stalo se něco zvláštního.

Měla oči zavřené, hlavu v oblacích a už kráčí po zámeckém nádvoří... Střih! V ten moment představy končí a mezi větvemi se najednou vynoří hlava Ládi Křupaty a pak Lád'a celý.

„Ahoj broučku! To jsem rád, že tě vidím. Víš, sledoval jsem dalekohledem ptáky a zahlédl vaši vlajku,“ usmívá se, stoje přitom na vysunuté plošině, na které vyjel až do koruny dubu.

Maruška se nejprve hrozně lekla, až si sedla na zadek tak rychle, že jí z hlavy spadla korunka, kterou si sama vyrobila z kopretin, pampelišek a květů jahodiní. Ale když viděla, že je Lád'a milý a přátelský člověk, neutekla a zvědavě čekala, co bude dál. A ten sympaťák s dalekohledem jí vyprávěl o projektu, o který se staral. Zachránit páchníka a zpříjemnit mu jeho životní prostředí, zněl jeho úkol.

To se Marušce líbilo. Jako malá slýchala o zlých lidech, kteří kácejí stromy a chtějí páchníky vyhubit, ale teď se objevil někdo, jenž tvrdí, že se stará o to, aby se jim žilo lépe, aby je nikdo neohrožoval. To je přece super!

Měla Lád'u ráda a začala se mu svěřovat. Svěřovala se mu, co ji trápí ve škole, co ji štve na rodičích, proč si pořád musí dávat pozor, aby se moc nevzdálila od kolonie, ale taky jakou muziku poslouchají s kamarádkami a jakého by si přála potkat brouka. Brzy pochopila, že nepomáhá jen jí, ale všem páchníkům světa.

„To znamená, že páchníci žijí i jinde?“ zeptala se Ládi.

A on vysvětluje, že taková místa jsou, ale je jich opravdu málo. On a jeho kolegové o nich vědí, páchníky, aby jim nikdo neublížil, hlídají a střeží.

„No tak to je sen,“ myslí si Maruška a do toho slyší větu, ze které znovu spadla na zadek.

„Jedno takové místo je například zámecký park v Blatné. Významná lokalita zahrnutá do našeho projektu CZ-SK South Life.“

A pic ho! Maruška hned věděla, že se tam musí s Lád'ou vypravit, aby viděla místo, odkud pochází a viděla ten pohádkový zámecký park.

Lád'a navštěvoval komunitu páchníků každý druhý den, nikdo se ho nebál a také se před ním nikdo neschovával. Páchníci dokonce před ním nechtěli skrývat ani žádné tajemství, protože dobře pochopili,

že je jejich přítel. Nejčastěji si samozřejmě povídal s Maruškou. Seznavoval ji se svou prací, místy, která navštěvuje a pomáhá přírodě všeobecně. Nejen páchníkům, ale i dalším ohroženým druhům druhům.

Například se stará o vzácné hořečky, květiny s drobnými fialovými květy, kterých je také na světě málo a rostou jen na několika málo

lokality. Řada z těch tajných míst, na nichž tyto zvláštní „hořké“ květiny rostou, je nedaleko Blatné.

„Hořké květiny?“ divila se Maruška.

„Když je ochutnáš, chutnají hořce. Ale nezkoušej to. Jsou velice vzácné, a mohla bys proto dostat velikou pokutu!“ varuje Láďa.

Maruška si také vyposlechla, že se Láďa stará o brouka s velice zvláštním jménem „Chichichi. Co je to za divné jméno. Kdo mu je vymyslel?“ smála se, když poprvé slyšela název střevlík Ménétríésův. Láďík, jak mu říkala, jí vysvětlil, že zvláštní pojmenování má podle biologa, který ho objevil. Tento vzácný klenot našich rašelinišť se vyskytuje jen na několika málo místech v jižních Čechách. Žil již v době ledové, tedy před více než jedním milionem let. Klidně se mohl potkat s mamutem nebo šavlozubým tygrem.

„To jako, že měl místo zubů šavle?“ diví se Maruška a Láďa se tomu směje.

Nejradši měla, když jí Láďík vyprávěl o Blatné a zdejším zámeckém parku. Sedla si na větvičku, usmívala se a byla jedno velké ucho. Už si zase představovala, že je princezna a chodí po svém parku a hlídá zdejší duby, aby rostly správně a zdravě až do nebe.

„Naše rodina z Blatné pochází. Prý zde byli zlí lidé, co vyhnali zámeckou rodinu a chtěli zdejší duby pokácet. Moje mamka musela projít hodně míst, než se potkala s mým taťkou právě na tomto místě, na Vrbenských rybnících,“ svěruje rodinná tajemství Láďovi.

Ten překvapením jen vzdychl. V Blatné je totiž pro páchníky vše připraveno. Podmínky jsou ideální. Každý páchník si tam bude žít jako v pokojíčku, vlastně jako na zámku.

Když to Maruška slyší, tak ví, že jí nic a nikdo u Vrbenských rybníků neudrží. Celá léta sní o Blatné a teď, když jí Láďa svým vyprávěním otevírá dveře do parku, ví, že se musí vrátit co nejdříve domů.

Tatínek páchník nechce o ničem takovém ani slyšet. Marušku má samozřejmě moc rád a vůbec si nedokáže představit, že už jí třeba nikdy neuvidí. S páchníky to, děti, není jako s námi. Nemají auta, kterými by se lehce dostali tam a zpět, tak jak to máme my. Ani nejezdí vlakem nebo autobusem a už vůbec nelétají letadlem. To by jim to musel někdo nabídnout a svézt je. A právě to se stalo Marušce, protože jí takový taxík nabídl Láďík Křupata.

Do Blatné ji rád odveze i s tím, co potřebuje. Má velké auto, takže by se do něj vešla nejen Maruška, ale klidně celá kolonie páchníků od Vrbenských rybníků. Navíc Láďa slibuje, že na této trase jezdí minimálně jednou týdně, takže rodiče ji mohou pravidelně navštěvovat.

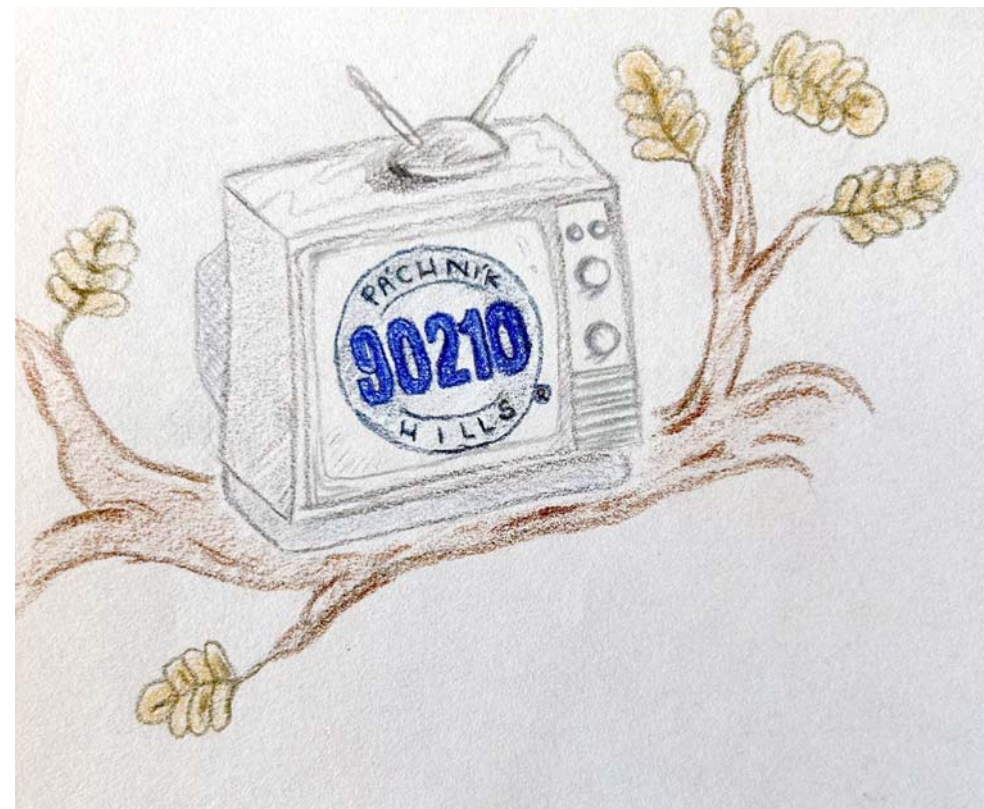
Maruška prosí a žadoní. Rodiče nakonec svolí. Má velkou radost a pádí si sbalit všechny svoje věci: Dubový stůl, tedy stolek, no, z našeho pohledu stoleček, také skříň, určitě nesmí zapomenout na postel. V pokoji má také hodně obrázků a fotografií. Na mnohých z nich je Maruščina rodina, na starších i babičky a dědečkové, které měla moc ráda. Na fotografiích jsou také populární zpěváci, které ráda poslouchá. Nejradši má Beetlesáky, tedy skupinu The Hermit Beetle. Většina písniček je o lásce, přátelství, dubech a porozumění.

Tak to má Maruška ráda, protože to jsou podle ní ty nejdůležitější věci. Páchníci dospívají rychleji než lidi a ona se v posledních týdnech dostala do věku, kdy se jí začaly zapalovat krovky. Začali se jí líbit kluci páchníci. Na Vrbeňákách ovšem žádný zajímavý nebyl. Měla spousty kamarádů, ale při setkáních s nimi dosud nikdy nepřeskočila jiskra.

Měla ráda spíš přemýšlivé, intelektuální typy, nebo ty, které působily zajímavě, takové, které vídala na Péčku v televizi. Páchníci mají totiž svou televizi, která sice nevysílá 24 hodin, ale řada pořadů je velice oblíbených. Především jsou to kutilské a kulinářské pořady, například „Voní to!“ nebo „Šikovná kusadýlka“. Děvčata mají ráda pořad o módě s názvem „Zkus chvíli nepáchnout“. Také seriál ze života mladých, který se jmenuje Páchník Hills 90210, bývá maximálně sledovaný.

Nejsledovanější je samozřejmě hmyzí zpravodajství, které se zaměřuje na předpověď počasí, protože déšť je pro stromy hodně důležitý, a důležité jsou také informace o aktuálním stavu ptačí populace. Její přemnožení může mít pro páchníka i fatální důsledky, protože není nic nebezpečnějšího než hejno vyhladovělých špačků.

Maruška má také ráda filmy. Největší strach má při sledování hororu Ptáci, zbožňuje komedii Trhák, kde ten hezký herec s bílou šálou zpívá její oblíbenou píseň „Nech brouka žít!“ Marušce připadá, že píseň má naprosto celospolečenský přesah.

Jen nechápe, proč ji napsal, složil a nazpíval člověk, když o životě brouků neví vůbec nic, ale přitom všechny souvislosti vystihl naprosto skvěle. Všichni by si měli dávat naprostou svobodu a neměli by se omezovat. To si Maruška myslí, to ji naučil její tatínek páchník. Nejprve měl strach ji do Blatné pustit, ale nakonec svolil. Mladí potřebují stále objevovat něco nového a on nebyl jiný. Navíc se Maruška vrací domů. Jeho to do Blatné tak netáhne, on, jeho táta a dědeček pomáhali vybudovat nový domov tady u Vrbenských rybníků, ale s Maruškou je to jiné.

KAPITOLA JEDENÁCTÁ

Když se brouci mají rádi

Nastal čas loučení, den, kdy Maruška odjíždí do Blatné. Všechno má sbalené v kufrech větších než ona samotná.

„Neboj, maminko, budeme se navštěvovat každý druhý týden. Láďík mi v Blatné se vším pomůže. Už mi tam vyhlídl jeden vzrostlý dub, na kterém si budu žít jako v ráji.“

Láďa Křupata nakládá zavazadla pinzetou do speciálně upravené krabičky od vajec, kterou zvláště upravil a umístil na palubní desku přímo v kabině auta, aby měla Maruška, která se podobá kosmonautu ve vesmírném modulu, hezký výhled.

Na nějaký výhled ale Maruška moc nedbá, o vesmíru neví nic. Zato však ví, že do Blatné se moc těší, a tak si jen přeje, aby tam už byla.

Konečně vjíždí branou číslo jedna do zámeckého parku. Láďa zastavuje auto a společně s Maruškou, která stojí na špičkách krabičky od vajec, hledí ven. Park je plný hovořících procházejících se lidí i sedících na lavičkách. Zdá se, že se jim tu líbí a jsou spokojení. I Marušku atmosféra zámeckého parku strhla. Přesně takhle si jej představovala od chvíle, kdy se o něm dozvěděla.

„Tak to je prostě parádička!“ křikne zvesela a hajdy na procházku. Kouká po stromech a vybírá, kde si udělá pokojíček. Jeden strom je ale krásnější než druhý! Nemůže se rozhodnout. Po osmém stromě začíná být unavená, u dvanáctého zívá, u čtrnáctého vyčerpáním usne. Láďík ji schová do krabičky od sirek a jeden pěkně rostlý, zdravý dub vybere sám. Nyní u něho sedí s Lomíkem, Majdou a dědečkem. A s Pachošem, o kterém dosud nemá ani tušení, jenž všechno, co se kolem Marušky děje, celou dobu vzrušeně poslouchal.

„Pusťte mě ven!“ dobývá se Pachoš rozčileně z indiánské krabičky. „To není možný! Ještě jeden páchník tu je! Nejsm na světě sám.“

A jak ležel v krabičce na zádech, tloukl do dřevěného vyřezávaného víka svými ručičkami.

Konečně ho Lomík zaslechl, vyndal krabičku, sundal dřevěný kryt a Pachoš vyskočil ven. Rozhlédl se, zavětril a v ten moment ho do nosu „udeřila“ nejhezčí vůně na světě. Otočil hlavu jejím směrem. Onen jedinečný pach přicházel z malé krabičky v Láďíkově ruce.

„Musím ji vidět,“ rozletěl se Pachoš směrem k jeho dlani.

Láďík nevěřícně zírá, jak mu sedá na ruku další živý exemplář vzácného brouka.

Pachoš netrpělivě přešlapuje na jeho dlani: „No tak ji přece otevři.“

Láďík poslechne. Všichni koukají, jak se krabička pomalu otvírá. Skutečně, je v ní další hnědý brouk – spící Maruška.

„Ta je krásná a jak omamně voní,“ naklání se Pachoš nad krabičkou tak, že do ní spadne. V tu chvíli se Maruška probudí.

Když se jejich pohledy střetnou, jako by do nich uhodil hrom. Taková to byla pro oba rána, i když samozřejmě nikdo nic neslyšel. To se jen tak říká.

Láska na první pohled. Oba páchníci najednou věděli, že ten druhý, je ten pravý. Oba se také začali zelenat. To se páchníkům děje, když se stydí. Je to vlastně stejné, jako když se my lidi červenáme.

Pachoš a Maruška byli najednou jako omámení. Když si podávali při seznamování tlapy, Pachoš si vůbec nemohl vzpomenout, jak se jmenuje, Maruška koktala tak, že jí Láďa chtěl zavolat lékařskou pomoc.

„Co je to s vámi?“ divili se nejprve všichni.

Pachoš a Maruška uhýbali očima, nevěděli, co říct, ale oba moc dobře věděli, co se stalo. Za pár dní už to bylo jasné všem. Ti dva bez sebe nedali ani ránu. Veškerý volný čas trávili jen spolu a spolu. Procházeli se parkem a poletovali nad ním společně, v korunách dubů nemohli snídat, obědovat i večerjet jeden bez druhého.

Lomík během prázdnin pochopil, že jeho kamarád se do Plzně už nevrátí a zůstane v parku s Maruškou. Láďa Křupata pak oba páchníky angažoval do projektu CZ-SK South Life jako brigádníky. Nakonec se o ještě o prázdninách a o víkendech po nich, a také když bylo třeba, do projektu zapojil aktivně i Lomík. Byť mladý, ale nadaný biolog byl Láďovi k ruce a jeho elán nakopl projekt správným směrem.

Našemu broučimu pářečku se hned od začátku dařilo. Dostal za úkol monitoring obyvatel větví v nejvyšších patrech korun stromů a individuální konzultace se všemi zvířecími obyvateli zahrady. Maruška a Pachoš velice brzy zjistili, jak se všem zvířátkům v parku žije, co jim chybí, co přebývá, co by se do budoucna mělo změnit.

Během pár týdnů získali od živočichů a rostlin v parku mnoho užitečných informací, které odborníci v laboratořích a v kancelářích při brainstormingu vyhodnotili a upravili péči o park k lepšímu. Plán péče společně vytvořila zvířata a lidi, správněji lidi a zvířata, a tak by to mělo být. No a vy se, děti, nesmíte divit, protože Pachoš a Maruška dělali vše s láskou. Za chvíli se v celém parku rozšířil a usadil takový zvláštní zápach. Nebyl nepříjemný, spíš velice specifický.

Láďa Křupata vysvětloval, že tento zvláštní odér vydávají páchníci, když se začnou mít rádi. Snad nejspokojenější byl Lomíkův dědeček Fugas, protože poznal charakteristický pach, kterým byl park cítit v době, když byl ještě malý kluk a žila tu paní Páchníková.

Teď je to aroma zpátky!

Už jste se byli v nádherném parku u zámku v Blatné podívat? Že ne? Tak neváhejte a běžte do něj na procházku. A nasávejte zdejší vůni. Třeba i vy budete mít štěstí a na vlastní nos poznáte, jak to voní, když se dva brouci mají rádi.

VRBENSKÉ
RYBNÍKY
e-on

O BROUKOVI, KTERÝ SMRDĚL

Děj veselé knihy pro děti od 6 do 10 let se odehrává nejprve v Plzni a následně v Blatné. Hlavním hrdinou je vzácný, kriticky ohrožený brouk páchník hnědý.

V roce 1945 Plzeň osvobozuje americká armáda. Jedním z mnoha vojáků je mladý poručík Pearl, také nadšený amatérský entomolog, který si do Plzně přiveze vzácného brouka - páchníka hnědého. Během vojenských operací musí svého čtyřnohého miláčka uspat a pak ho ztratí. Spící brouk v dřevěné krabici se dostane do sklepa jednoho z domků v plzeňské části Lochotín. Brouk prospí druhou část 20. století, probudí se až v současnosti a skamarádí se s dětmi, které v domě aktuálně bydlí.

V létě děti odjíždí na prázdniny k babičce a dědečkovi do Blatné, kteří bydlí v parku u zdejšího zámku. Právě sem se také od Vrbenských rybníků u Českých Budějovic, přesouvá mladá broučí slečna. I ona je páchník hnědý. Blatenský park je evropsky významná lokalita, která je známá tím, že zde páchník historicky žije.

V naší knize je ale realita jiná. V pohádkovém příběhu museli páchníci po roce 1948 Blatnou opustit a žít jinde. Vrací se sem až nyní. Do mladého brouka z Plzně se mladá slečna rázem zamiluje a společně zakládají novou kolonii páchníků v lokalitě, která je výskytem tohoto vzácného brouka vyhlášena.

Zadní předlátka
(vnitřní strana zadní obálky)

